

**BIURO
RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH**

Warszawa, 29-04-2020 r.

**Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich
Stanisław Trociuk**

II.613.1.2020.MM

**Pan
gen. insp. dr Jarosław Szymczyk
Komendant Główny Policji
Warszawa**

Szanowny Panie Komendancie,

w zainteresowaniu Rzecznika Praw Obywatelskich pozostaje kwestia związana z nadużywaniem trybu nakazowego w postępowaniu w sprawach o wykroczenia dotyczących wolności zgromadzeń.

Do Biura Rzecznika Praw Obywatelskich zwracają się Wnioskodawcy z prośbą o podjęcie interwencji w sprawie nadużywania trybu postępowania nakazowego w postępowaniach wykroczeniowych dotyczących zachowań w czasie zgromadzeń publicznych. Jak się okazuje, w sprawach takich często stosowany jest nakazowy tryb postępowania, zaś wyrok wydawany jest bez odpowiedniego wysłuchania obwinionego.

Jednocześnie, Wnioskodawcy wskazują na wysoką skuteczność sprzeciwów od tego typu wyroków nakazowych, podnosząc, że „przed sądem, w czasie procesu, oskarżenia policji upadają, okazują się bezpodstawne”. Zdaniem Wnioskodawców, takie stosowanie trybu nakazowego rodzi wątpliwości co do możliwości korzystania z konstytucyjnego prawa wolności zgromadzeń określonego w art. 54. Konstytucji RP, poprzez pośrednie wywołanie „efektu mrozącego” i zniechęcanie obywateli do wyrażania ich przekonań. W ocenie Wnioskodawców, tryb nakazowy powinien być stosowany z dużo większą rozwagą, niż to się dzieje obecnie.

Z danych przekazanych Rzecznikowi Praw Obywatelskich przez Wnioskodawców wynika, że na koniec stycznia 2020 r. wydano w tego typu sprawach 192 wyroki nakazowe obejmujące 537 osób. Monitorowanych jest ok. 300 spraw, spośród których w 166 wydano rozstrzygnięcia obejmujące 677 osób. W 143 przypadkach (598 osób) sprawę umorzono lub stwierdzono brak winy obwinionych. „46 z tych umarzających lub uniewinniających orzeczeń (359 osób) uprawomocniło się w Sądach Okręgowych, pozostałe 97 jest nadal rozpatrywane. Tylko 9 spraw (64 osoby) zostało, po apelacji policji, zwróconych do sądu I instancji. W 14 sprawach sąd I instancji uznał winę obwinionych, z czego 4 decyzje (5 osób) już się uprawomocniły”. 9 wyroków nakazowych (25 osób) utrzymało się w sądzie I instancji. Powyższe liczby wykazują, że przesłanka braku wątpliwości co do czynu oraz winy obwinionego bywa interpretowana rozszerzająco, a sądy zbyt łatwo sięgają po tryb postępowania nakazowego. Ma to niezwykle istotne znaczenie, ponieważ może wywołać wspomniany „efekt mrożący” w sprawach dotyczących wolności zgromadzeń oraz wolności wyrażania opinii.

W związku z powyższym, zwracam się do Pana Komendanta z uprzejmą prośbą o przedstawienie Rzecznikowi Praw Obywatelskich danych i zajęcie stanowiska odnośnie do opisanej problematyki, w szczególności dotyczącej praktyki kierowania przez Policję wniosków o ukaranie, a następnie wnoszenia środków zaskarżenia na niekorzyść obwinionych.

Stanisław Trociuk

Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich

/-podpisano elektronicznie/